

Bilag 6. Evaluering af hjernerystelseskoordinator

Resume af evaluering¹

Formål med projekt

Ansættelse af forløbskoordinator, der skal sikre at børn og voksne med senfølger efter hjernerystelse, får råd og vejledning, samt hjælp til at navigere imellem de forskellige instanser, aktører og tilbud som er relevante for den enkelte borgeres forløb. Derudover skal koordinatoren bidrage til at styrke den organisatoriske sammenhængskraft i Randers Kommune.

Resultater og effekter fra projekt

72 borgere med senfølger efter hjernerystelse er i perioden 01.04.2022-31.12.2022 tilknyttet forløbskoordinator. Borgerne oplever at forløbskoordinatoren er en afgørende støtte, da de oplever senfølger som hukommelsesproblemer, koncentrationsbesvær, manglende overblik².

Fagpersoner/sagsbehandlere³ beskriver, at forløbskoordinatoren bidrager med et forbedret overblik og dermed hurtigere afklaring og kortere forløb for borgeren. Ledere beskriver, at forløbskoordinatoren bidrager til øget videndeling, bedret samarbejde, tidligere opsporing og differentierede indsatser.

Sammenfatning:

Både borgere, fagpersoner/sagsbehandlere og ledere oplever at forløbskoordinatoren har medvirket til at skabe et langt bedre overblik og en bedre sammenhæng i borgernes rehabiliteringsforløb.

Borgere får en tidligere og forebyggende indsats og de oplever større grad af overblik og støtte i deres forløb, hvilket medfører øget grad af mestring i hverdagslivet og muliggør fastholdelse på arbejdsmarkedet og i uddannelsesforløb.

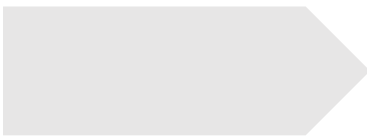
Det er en overordnet vurdering baseret på de tre fokusgruppeinterview at forløbskoordinatoren har bidraget til udvikling af samarbejde og videndeling, særligt på tværs af Randers Kommune, til gavn for den enkelte borger. Med projektet er det lykkedes med at komme i mål med sammenhængende forløb på et komplekst område, hvilket fremhæves i Randers Kommunes "Vision 2030", hvor man ønsker at styrke sammenhængende forløb og helhedstænkning.

Forløbskoordinatoren bidrager til kortere og mere effektive sammenhængende forløb, samt til forbedret samarbejde og øget viden på tværs af afdelinger i Randers Kommune. På baggrund af ovenstående anbefales at gøre stilling varig således der fortsat kan sikres effektive og kortere forløb til borgere med senfølger efter hjernerystelse i Randers Kommune.

¹ Forkortet udgave af evalueringsrapport på "Hjernerystelseskoordinator - Midtvejsevaluering af et 2-årigt projekt; Ansættelse af hjernerystelseskoordinator i Randers Kommune" udarbejdet af Sanne Møller Palner, Kvalitets- og udviklingskonsulent, Rehabiliteringsenheden.

² Baseret på EOJ data fra Nexus, samt udsagn fra et fokusgruppeinterview med 6 borgere med senfølger efter hjernerystelse.

³ 6 Ledere og 5 fagpersoner/sagsbehandlere fra følgende afdelinger er blevet interviewet: Sygedagpengeafdeling, Udviklingshuset, Jobafklaring, Rehabiliteringsteamet, CBR, Hjernecentret, Rehabiliteringsenheden.

Evalueringsrapporten er udarbejdet d. 17.03.2023 af Sanne Møller Palner, Kvalitets- og udviklingsmedarbejder.

Ansvarlig for evalueringsrapporten er Jannie Fogh Kristensen, Leder af Rehabiliteringsenheden.

Randers Sundhedscenter.

Rehabiliteringsenheden.

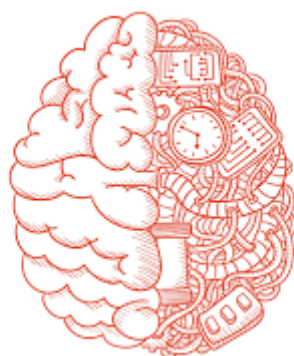
Biografgade 3.

DK-8900 Randers.

Telefon +45 8915 1215

Henvendelser vedr. rapport til smp@randers.dk eller jfk@randers.dk

Indholdsfortegnelse	
Evaluering	2
Baggrund	2
Formål med evaluering	3
Forløbskoordination	4
Design / metode i evaluering	5
Procesevaluering	6
Henvisningskilde	6
Baggrundskarakteristika på henviste borgere	7
Effektevaluering - Kvalitativ undersøgelse	8
Borgernes perspektiv	8
Fagpersonernes perspektiv	9
Ledelsesperspektiv	11
Sammenfatning	13
Bilag	14
Bilag 1. Funktionsbeskrivelse for forløbskoordinator for Hjernerystelse	14
Bilag 2. Kommunal arbejdsgruppe vedr. borgere med hjernerystelse i Randers Kommune	15
Bilag 3. Oversigt over indsatser og tilbud som borgere med hjernerystelse i Randers Kommune	16
Bilag 4. Baggrundskarakteristika på henviste borgere	18

Et af de væsentlige spørgsmål i rehabilitering er, hvordan vi skaber sammenhæng i borgerens forløb mellem sundhedsområdet, beskæftigelsesområdet, uddannelsesområdet og det sociale område!

Evaluering

Baggrund

25.000 danskere rammes årligt af hjernerystelse og hver tredje oplever senfølgerⁱ. Langt de fleste med hjernerystelse kommer sig i løbet af de første måneder, men for nogle opstår der langvarige følger som kan være invaliderende og påvirke borgerens hverdag i sådan en grad at det kan være vanskeligt at passe arbejde/ uddannelse. Se Faktaboks. Sundhedsstyrelsen har i 2021 udgivet en national retningslinje på områdetⁱⁱ og en tværsektoriel arbejdsgruppe i Region Midtjyllandⁱⁱⁱ understreger, at hjernerystelsesområdet bør styrkes, både lokalt og tværsektorielt. I Randers Kommune er der nedsat en tværgående samarbejdsgruppe på hjerneskeadeområdet. Den er blevet udvidet med hjernerystelsesområdet i 2021.

Byrådet i Randers Kommune besluttede i 2022 at styrke indsatsen til borgere med senfølger efter hjernerystelse. Derfor blev der bevilget sundhedspuljemidler til ansættelse af en hjernerystelseskoordinator i en 2-årig projektstilling. Randers Kommune blev den første danske kommune, der ansatte en hjernerystelseskoordinator. Siden er Aarhus kommune og Aalborg kommune fulgt efter med ansættelse af forløbskoordinatorer i faste stillinger på hjernerystelsesområdet.

Relevansen af en forløbskoordinator i kommunalt regi er stor, idet forskning viser at hjernerystelse har store konsekvenser for den enkelte og samfundet^{iv}.

Hjernerystelse er associeret med højere prævalens og sandsynlighed for:

- Langvarigt sygefravær
- Ikke at være i ordinær beskæftigelse
- Nedsat arbejdsevne
- Eksklusion fra arbejdsmarkedet
- Forringede muligheder for at færdiggøre / opstarte uddannelse.

Forløbskoordinatoren skal sikre at borgere med senfølger efter hjernerystelse får råd og vejledning, samt hjælp til at navigere imellem de forskellige instanser, aktører og tilbud, der er relevante i den enkelte borgers forløb (Bilag 1). Derudover skal forløbskoordinatoren bidrage til at styrke den organisatoriske sammenhængskraft i Randers Kommune med udgangspunkt i ønsker fra den interne samarbejdsgruppe på området (Bilag 2).

Denne rapport indeholder en evaluering af det første år i pilotprojektet og indeholder afslutningsvist en sammenfatning af de vigtigste læringspunkter og effekter.

FAKTABOKS

Selvom flertallet af personer med hjernerystelse kommer sig spontant, oplever en betydelig andel af patienter længerevarende fysiske, kognitive, følelses- og adfærdsmæssige symptomer.

En dansk opgørelse indikerer, at 40% af patienter fortsat oplever symptomer 1 måned efter traumat. Internationale studier peger på at op til

- 43% har fortsat symptomer 3 måneder efter
- 34% har symptomer 6 måneder efter
- 5-20% har symptomer 12 måneder efter hjernerystelse.

Symptomerne omfatter hovedpine, svimmelhed, lyd- og lysfølsomhed, irritabilitet, angst, tristhed, koncentrationsbesvær, hukommelsesvanskeligheder, langsommere tænkning, påvirket søvn, m.fl.

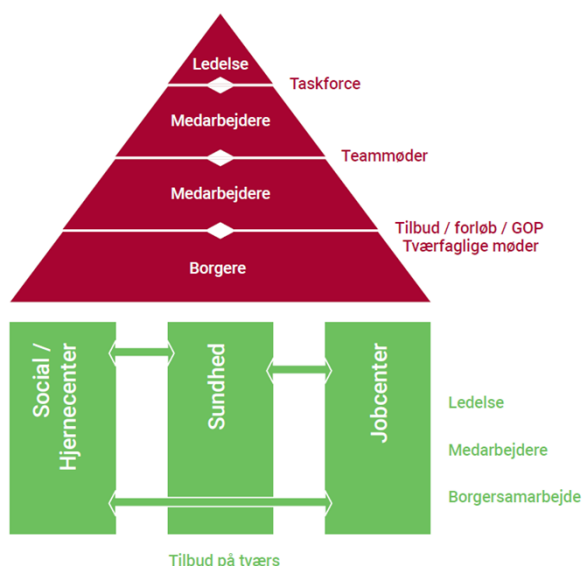
Formål med evaluering

Formålet med evalueringen er afdække betydningen/værdien af en kommunal forløbskoordinator, der tilknyttes borgere med hjernerystelse. Formålet med effektevalueringen er 2-delt, dels en borgerrettet evaluering, dels en organisatorisk evaluering.

I den borgerrettede del af evalueringen afdækkes hvor mange borgere med hjernerystelse, der benytter sig af forløbskoordination, henvisningskilde, karakteristika på denne gruppe borgere og hvilken værdi borgerne oplever ved at være tilknyttet en forløbskoordinator. Fx hvorvidt borgerne har oplevet at det giver mening for dem at have adgang til en forløbskoordinator, oplever de at blive mødt, hvor de er, ift. behovsvurdering, at blive henvist til rette indsats / tilbud i deres forløb (Bilag 3).

I den organisatoriske del af evalueringen afdækkes ligeledes betydningen/værdien af en tværgående forløbskoordinator – set i et fagligt perspektiv og i et ledelsesperspektiv. Randers Kommunes Vision 2030 understreger betydningen af sammenhængende forløb for borgerne og sundhedspolitikken fremhæver vigtigheden af at styrke samarbejde og sammenhænge. Borgere med hjernerystelse har kontakter flere steder i Randers Kommune og derfor er der i evalueringen et særligt fokus på sammenhængskraften mellem Social, Sundhed og Beskæftigelse (Figur 1). Den organisatoriske del af evalueringen indeholder fokusgruppeinterview med fagpersoner, konsulenter, sagsbehandlere og ledere af relevante samarbejdsafdelinger i Randers Kommune. CBR (Center for Beskæftigelse og rehabilitering), Hjernecentret, Udviklingshuset i Jobcentret og Sygedagpengeafdelingen, samt Rehabiliteringsenheden i Sundhedscentret.

FIGUR 1.

Evalueringen skal udover ovenstående anvendes til at generere anbefalinger til hvordan det gode og sammenhængende forløb for borgere med hjernerystelse kan etableres i Randers Kommune fremadrettet.

Forløbskoordination

Forløbskoordinator (FK) på hjernerystelsesområdet blev ansat 01.04.2022 og de første opgaver rettede sig mod etablering af indsatsen til borgere med følger efter hjernerystelse. Eksempelvis fokus i den første afklarende samtale:

- Borger fortæller om sin situation, hvad er der sket og hvordan påvirker det deres hverdag.
- Der spørges dybere ind til funktionsniveau og hvordan dette er påvirket.
- Der spørges ind til behandling både afsluttet og pågående.
- Der spørges ind til forsørgelsesgrundlag.
- Der gives råd og vejledning ift. energiforvaltning og mulighed for yderligere information. Evt. relevante tilbud i Randers kommune og / eller hjernerystelsesforeningen fremhæves.
- Der lægges en plan for hvad der skal ske ved næste kontakt. Opgaver, som borger selv kan tage sig af, får de ansvaret for (fx få tjekket øjne ved optiker, tal med læge eller anden behandler...) Der indkaldes evt. tværfagligt møde med sagsbehandler fra Jobcentret mhp. at koordinere forløbet og ensrettet målsætningen.

Derudover blev der i projektets opstart arbejdet med besøg, undervisning og dialog med interne og eksterne samarbejdspartnere (se skema 1), samt formidling på diverse medier; aviser, radio og kommunal sundhed.

Skema 1. Liste over samarbejdspartnere.

CBR – Center for beskæftigelse og rehabilitering
Commotio Danmark
Dansk Center for hjernerystelse
Diverse arbejdspladser og uddannelser med borgere med hjernerystelse
Hjernecenter Randers
Hjernerystelsesforeningen
Jobcenter Randers – Sygedagpengeafdelingen
Jobcenter Randers – Udviklingshuset (jobafklaring, ressourceforløb, kontanthjælp)
KLU Kommunal-Lægelig Udvalg
PPR Pædagogisk psykologisk rådgivning
Randers Realskole
Randers Regionshospital – børneafdelingen
Socialafdelingen
Sundhedsfremme- og forebyggelsesenheden
Synssamarbejde midt (og høresamarbejde midt)
UUR Ungdommens Uddannelsesvejledning
Vejlefjord Rehabilitering
Randers klyngen for senhjerneskadekoordinatorer
Neurooptometrist NytSYN og synsplejeklinikken

Design / metode i evaluering

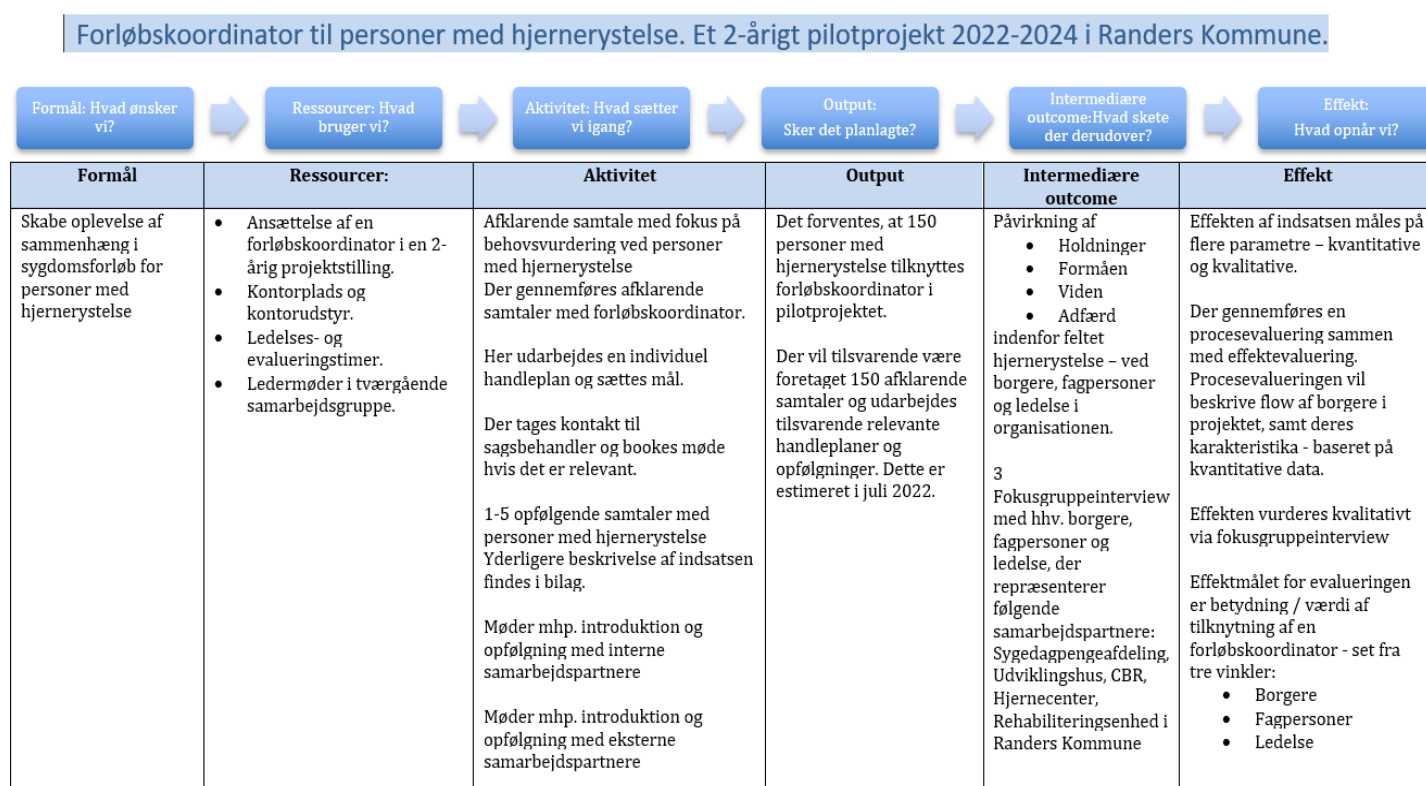
I evalueringen anvendes kvantitative data fra Randers Kommunes elektroniske omsorgsjournal Nexus (Bilag 4), samt overbliksdokumenter, skemaer og information fra logbog ført af forløbskoordinator.

Derudover anvendes det kvalitative perspektiv i form af analyse af kondenserede udsagn fra tre fokusgruppinterview med følgende informanter:

- 6 borgere med hjernerystelse tilknyttet forløbskoordinator.
- 5 fagpersoner, konsulenter, sagsbehandlere involveret i forløb med borgere med hjernerystelse.
- 6 ledere fra relevante samarbejdsafdelinger i Randers Kommune.

Evalueringens designet er baseret på en logisk model (FIGUR 2)

FIGUR 2.

Procesevaluering.

Henvisningskilde.

Mulige henvisningskilder er:

Borger selv	Randers Kommune – Jobcenter
Pårørende	Randers Kommune – Omsorg
Regionshospitalet Randers	Randers Kommune – Social
Aarhus Universitetshospital	Randers Kommune – Sundhed
Hammel Neurocenter	Randers Kommune – Børn og skole
Regionshospitalet Viborg	Randers Kommune - Andre
Egen læge	Anden Kommune

72 borgere med hjernerystelse blev i perioden 01.04-22-31.12.22 tilknyttet forløbskoordination. (Skema 2).

Størstedelen af borgere blev henvist fra Jobcentret (40%) eller de henvendte sig selv (24%).

Få læger henviste borgere (Skema 3) og en borger blev henvist fra hospitalet.

Skema 2. Oversigt over henvisningskilder.

Randers Kommune - Jobcenter	29	40,28%
Borger	17	23,61%
Randers Kommune – Sundhed	8	11,11%
Egen læge	6	8,33%
Randers Kommune – Andre	5	6,94%
Andre	2	2,78%
Anden Kommune	1	1,39%
Pårørende	1	1,39%
Randers Kommune – Omsorg	1	1,39%
Randers Kommune – Social	1	1,39%
Regionshospitalet Randers	1	1,39%
Sum:	72	100,00%

Skema 3. Oversigt over hvilke læger der henviste

Kristin Kristiansdottir	1
Lægerne i Langå	2
Lægerne Svalevej	2
Lægerne Tronholmen	2
Søs E. Rahbek	1
Sum:	8

Baggrundskarakteristika på henviste borgere.

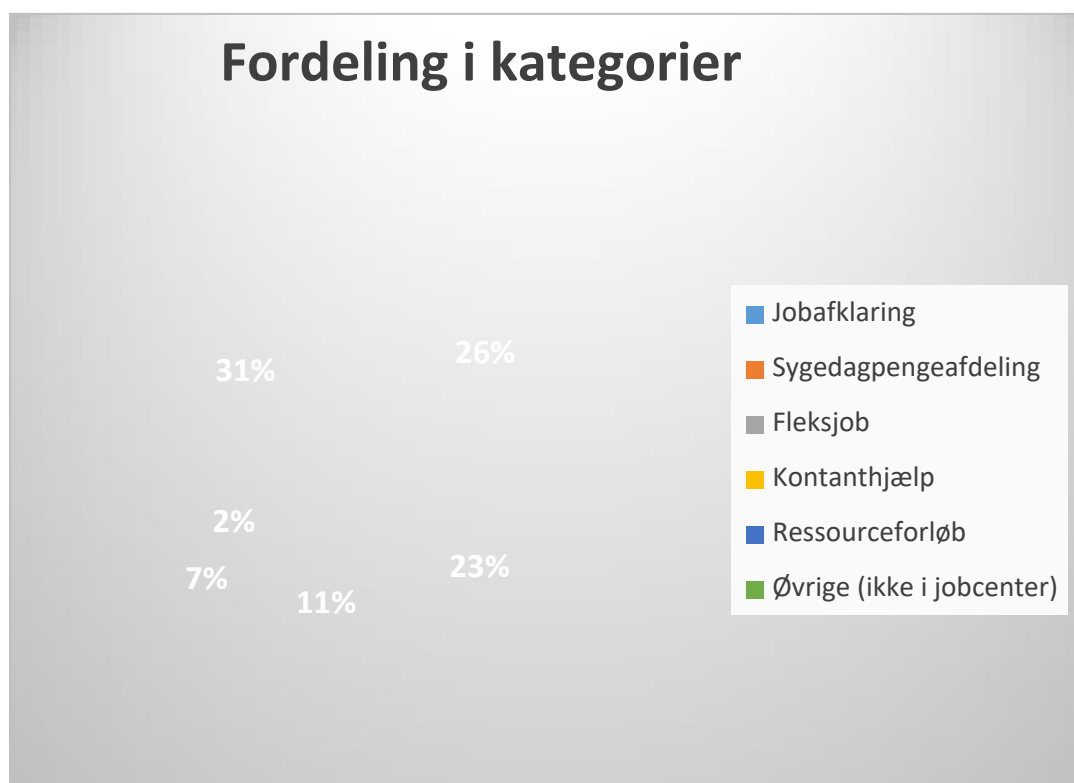
Baggrundskarakteristika:

- 73% af borgerne var i alderen 31-60 år
- 58 % af borgerne var samboende.
- 43 % havde grundskole og/eller en erhvervsuddannelse.

Kliniske karakteristika:

- 91 % af borgerne var diagnosticeret med hjernerystelse.
- 53 % af borgerne havde langvarige følger efter hjernerystelse i 2 år eller mere.
- 80 % af borgerne rapporterer om træthed.
- 78 % af borgerne rapporterer om hovedpine
- 76% af borgerne rapporterer om problemer med hukommelse og overblik.

De 72 borgere er nedenfor visualiseret ift. forsørgelsesgrundlag.

For yderligere overblik over baggrundskarakteristika (Bilag 4).

Effektevaluering - Kvalitativ undersøgelse

Tre fokusgruppesamtaler blev udført på baggrund af semistrukturerede interviewguides og efterfølgende transskriberet. Tydelige holdninger og meninger, som gruppen var enige om, er trukket frem i nedenstående afsnit inddelt efter informanterne, hhv. brugere, fagpersoner og ledelse.

Borgernes perspektiv

Formålet med fokusgruppesamtalen med borgerne var at få deres perspektiv på det at have hjernerystelse og samtidigt betydningen af at være tilknyttet en forløbskoordinator.

Generelt har brugerne en oplevelse af at hjernerystelse opleves som en stor omvæltning i hverdagen, både socialt og professionelt. Det føles som et kaos at navigere i sundhedsvæsenet, i hospitalsregi, almen praksis, kommunens mange afdelinger og regler, forsikringselskaber, når man har følger efter hjernerystelse. De søger efter det rette behandlingstilbud men de har generelt en oplevelse af manglende hjælp og forståelse i systemet.

”Jeg var leder for 150 medarbejdere men fik i 2019 en hjernerystelse.

Jeg var igennem en masse... neurolog, ACT forløb, psykolog, pilates, privat hjernetræning. Jeg fik en speciallægeerklæring, udredning, var på hjernecentret og i jobafklaringsforløb. Så blev jeg fyret. Det kan jeg godt forstå.”

”Psykisk rutsjebane – Jeg er et andet menneske – Det er svært at finde sig selv i det megakaos.”

Forløbskoordinatoren er afgørende.

Borgerne oplever det som en stor hjælp at være tilknyttet en forløbskoordinator, idet de oplever at have mange udfordringer fx hukommelsesproblemer og koncentrationsbesvær. De beskriver at en koordinator er afgørende, da flere oplever at miste overblikket. De beskriver, at en forløbskoordinator kunne give mening allerede tidligt i forløbet, da det er svært at finde rundt i kommunens indsatser.

”Det er godt at man ved at der er en der tovholder på ens forløb - hun har ideer til hvor man skal hen – kan guide en det rette sted hen.... Fx ”Vi har de her tilbud i Randers Kommune og vi har også nogle eksterne tilbud... Jeg tænker at...”

”Man har ikke selv overskuddet til at finde ud af det her – Det er uoverskueligt at finde rette hjælp”.

”Hvis jeg skulle bestemme, så skulle hun komme på lige efter man får hjernerystelsen. Hun gør en utrolig stor forskel.”

Særligt en borger med langvarige følger efter hjernerystelsen har oplevelsen af at have modtaget stor støtte og forståelse for hendes situation efter at blive tilknyttet forløbskoordination.

”Jeg har manglet den her hjælp længe, fordi det virker som om jeg falder mellem to stole... De kan ikke finde ud af hvor jeg hører til...”

”Der er sket mere på 4 måneder end der er sket i flere år.... Jeg har aldrig været så lettet som den første gang jeg snakkede med hende...”

Borgerne beskriver forløbskoordinatoren med følgende positivt ladede ord; ”en slags bisidder, der kender dig, en person udefra, der kan forbinde dig til jobsystemet, en person der er på ens side og kan tage dig alvorligt, en person, der kender Jobcentret”.

Fagpersonernes perspektiv.

Dette afsnit indeholder fagpersonernes holdninger til hvilken værdi en tværgående hjernerystelseskoordinator har i Randers Kommune.

Det overordnede omdrejningspunktet i fokusgruppeinterviewet er hvilken betydning en tværgående hjernerystelseskoordinator har set fra et fagperspektiv, dels fra Hjernecentret, Sygedagpengeafdeling, Jobafklaring, Rehabiliteringsteam, CBR.

Forbedret overblik og øget samarbejde

Flere fagpersoner beskriver, at overblikket forbedres og borgerens forløb bliver mere sammenhængende idet informationer om borgeren bæres videre ved skift til nye fagpersoner/sagsbehandlere i andre afdelinger.

”Det er vigtigt for mig at have hende(forløbskoordinatoren), der sidder som en høg ud over hele området. Hun bevæger sig på tværs af forløbene og hun fodrer mig med vigtige oplysninger, som jeg ikke har adgang til. Vi har gode fælles drøftelser ift. hvad borgeren har behov for – så vi så nænsomt og så hurtigt som muligt får borgeren hjulpet og afklaret”

”Hun er en god sparringspartner med overblikket over hvad der foregår i borgerens forløb – både hvad der er sket i forløbet og hvilke indsatser / tilbud, der skal prøves af fremadrettet.”

Der er enighed om at forløbskoordinatoren via relationen med borgeren bidrager til at borgeren føler sig tryk og forstår deres situation.

Hun er god til at forklare tingene på en god måde – så borgeren forstår. Hun er også en genganger ... et kendt ansigt der er med ind over når borgeren går fra en afdeling til en anden afdeling. Det synes borgerne også er trygt”

”Det er trygt for borgeren at vi(fagpersoner) ved det samme og skuldrene falder helt ned, fordi nu er der faktisk nogen, der samarbejder og der er en person, der er den gennemgående person i deres forløb”

Kortere forløb for borgeren

Det generelle indtryk er, at borgernes forløb bliver kortere af at have forløbskoordinatoren tilknyttet. De informationer som borgeren ikke selv bringer ind, dem kommer forløbskoordinatoren med til møderne, hvilket er en stor hjælp for fagpersoner og sagsbehandlere.

”Det er en stor hjælp når forløbskoordinatoren tager med borgere på mødet, fordi hun kan supplere borgeren. Vi har 30 min – det er et virkeligt komplekst og kort møde i rehabiliteringsteamet ... borgerne har ofte udfordringer med at forstå det der sker på mødet – Forløbskoordinatoren kan efterfølgende være der og hjælpe med at forklare hvad der skete og hvad det vil betyde for borgeren fx at skifte målgruppe. Hun er den kendte person der kan være med til at overlevere borgeren – hun kan også fortælle hvad betyder det fx for borgeren at skifte fra sygedagpenge til ressourceforløb”.

”Det er svært at afslutte sager, hvis hun ikke har været på forløbet. Det sker ugentligt at borgere går fra møderne med rehabiliteringsteamet med opfordring til at kontakte forløbskoordinator, hvis hun ikke har været ind over. Vores oplevelse er at forløbene bliver kortere når forløbskoordinatoren er ind over.”

Flere af fagpersoner/sagsbehandlere oplever, at deres arbejde lettes af at have en tværgående forløbskoordinator på borgerforløbene med hjernerystelse.

”Mit arbejde bliver meget nemmere og jeg skal ikke gøre så meget i de forløb, hvor hun er tilknyttet. Samtidig er der masser af viden, der kommer til at sidde på vores ryggrad med tiden qua den dialog vi har frem og tilbage med hende”

”Vi trækker på hende som en ressource, til at kunne støtte borgeren, fordi hun også samler op og går på tværs”.

Samlet set bidrager forløbskoordinatoren til øget sammenhæng og videndeling på tværs af afdelingerne og et forbedret overblik for fagpersoner/sagsbehandlere. Der er en fælles oplevelse, af at forløbskoordinatoren med et tværgående overblik aflaster medarbejdere i deres opgaver i egen afdeling.

Ledelsesperspektiv

Omdrejningspunktet i ledelsesinterviewet var betydning af en tværgående forløbskoordinator for den organisatoriske sammenhængskraft mellem afdelinger i Randers kommune.

Lederne oplever, at FK bidrager til øget organisatorisk sammenhængskraft, hvor der er opstået et frugtbart samspil mellem afdelingerne. Et samarbejde baseret på tillid til hinanden i den tværgående opgaveløsning med borgeren i centrum om et fælles mål. Ansættelsen af FK skaber et godt fundament for flere synergier i en fælles kerneopgave.

"...Ledelsesmæssigt det er et godt tilbud og der er et godt samspil med medarbejderne i afdelingen, da hun (forløbskoordinatoren) har stor forståelse for hvordan det fungerer hos os i vores afdeling. Det kan godt opleves som om vi arbejder mod to forskellige mål, når vi arbejder jobcenter og sundhed sammen.... Men her oplever jeg, at vi arbejder hen imod samme mål ... selvfølgelig med forskellige briller på..."

Videndeling og samarbejde.

Ansættelsen af forløbskoordinatoren har bidraget til en større grad af videndeling mellem afdelinger. Denne videndeling går flere veje, da man på beskæftigelsesområdet oplever det vanskeligt at etablere og bevare overblik over fx indsatser i Sundhedscentret og på Hjernecentret. Omvendt har man som fagperson på sundhedsområdet ikke samme omfattende viden om fx lovgivning, som beskæftigelsesområdet besidder.

"... Vi vil være rigtig dårligt hjulpet på Jobcentret hvis vi ikke havde en FK. Så vil vi komme derhen hvor vi ville tabe rigtig mange borgere på gulvet ... da vi jo kun kan tale med dem om job, uddannelse, opkvalificering og CV ... vi kan ikke forklare om fx energiforvaltning..."

Da fagpersoner /sagsbehandler arbejder i forskellige IT-systemer og pga. GDPR ikke har adgang til informationer på borgeren, er det af stor betydning at have en tværgående forløbskoordinator.

"...FK opbygger en generel viden på området og hun kan indhente borger relaterede informationer, man ellers ikke har adgang til. Dermed hjælper FK medarbejdere med at finde den rette vej sammen med borgeren..."

Tidlig opsporing og differentierede indsatser.

I projektperiodens opstartsfasen har der været flere omfattende og komplekse borgere med hjernerystelse. Men længere hen i projektet er flere borgere afsluttet relativt hurtigere, da de ikke er så komplekse. Der er enighed blandt lederne om at anbefale, at man bliver bedre til at tilknytte forløbskoordination, så tidligt som muligt i forløbene og overveje at differentiere forløbene i endnu højere grad fremadrettet.

"... Der har været meget stor tyngde i de første sager, fordi de har cyklet rundt længe ... de har været meget komplekse og de har virkelig har kaldt på noget ... hvis vi fangede dem endnu tidligere og lavede en særlig light indsats til "de ny-ramte" med en hurtig indsats fx råd, vejledning og tryghedsskabende information – så ville man kunne vende dem i døren og give en masse ro på hos borgeren. Man kunne arbejde med differentierede forløb – light til nogen og en større pakke til de mere komplekse borgere..."

Fremadrettede overvejelser om forløbskoordination på hjernerystelsesområdet.

Fremadrettet anbefales at arbejde med dokumentation og evaluering af vidensniveauet på hjernerystelsesområdet i organisationen. FK kan være med til at dokumentere samarbejdsflader i kommunen og der kan etableres beskrivelser af "Det gode forløb" for hjernerystelsesramte. Hvilke indsatser er der behov for og hvor skal de etableres. Man kan arbejde med cases og se på "worst case" og "best case", hvilket kan bruges fremadrettet i det ledelsesmæssige samarbejde.

Der er enighed om at behovet for en forløbskoordinator er stort og vil blive ved med at være der. Ligesom, der er en hjerneskadekoordinator på hjerneskaideområdet. Der er ingen borgere, der er ens og det kalder på noget forskelligt hver gang en ny borger henvender sig. Det er vigtigt at man i organisationen altid ved at der er en bestemt person, der er den.

"... Det er et godt tilbud der skal fortsætte. Det har stor værdi hos os i sygedagpengeafdelingen. Hvis det (forløbskoordination) forsvinder så skal hver afdeling til at bruge en masse penge på at lave eksterne indsatser – så økonomisk set er det rigtig klogt at der er en der er koordinerende for hele Randers Kommune..."

Samarbejdet mellem ledelser, fagpersoner og sagsbehandlere i projektet med ansættelse af en tværgående forløbskoordinator er med til at opløse silotænkning og faglighederne kobles i stedet på hinanden, hvilket er til gavn for borgere med hjernerystelse og senfølger herefter.

”Vi er en stor kommune og hvis vi ikke har en koordinator indenfor dette område...

– så kommer vi til at tabe rigtig mange borgere”.

Sammenfatning

Forløbskoordinatoren har i perioden 01.04.2022-31.12.2022 afholdt støttende og vejledende samtaler med 72 borgere og har koordineret borgerens forløb via kontakten til øvrige samarbejdspartnere.

Der har været afholdt oplæg, møder og sagssparring med diverse kommunale samarbejdspartnere, hvilket har resulteret i videndeling på tværs af afdelinger.

Både borgere, fagpersoner/sagsbehandlere og ledere oplever at forløbskoordinatoren har medvirket til at skabe et langt bedre overblik og en bedre sammenhæng i borgernes rehabiliteringsforløb.

Borgere får en tidligere og forebyggende indsats og de oplever større grad af overblik og støtte i deres forløb, hvilket medfører øget grad af mestring i hverdagslivet og muliggør fastholdelse på arbejdsmarkedet og i uddannelsesforløb.

Det er en overordnet vurdering på baggrund af de tre fokusgruppeinterview at forløbskoordinatoren har bidraget til udvikling af samarbejde og videndeling, særligt på tværs af Randers Kommune, til gavn for den enkelte borger. Randers Kommunes Vision 2030 understreger betydningen af sammenhængende forløb for borgerne og sundhedspolitikken fremhæver vigtigheden af at styrke samarbejde og sammenhænge. Med dette projekt er netop sammenhæng og samarbejde lykkes på et meget komplekst område.

Forløbskoordinatoren bidrager til kortere og mere effektive forløb, samt til forbedret samarbejde og øget viden på tværs af afdelinger i Randers Kommune. På baggrund af ovenstående anbefales at gøre stilling varig således der fortsat kan sikres effektive og kortere forløb til gavn for borgere med senfølger efter hjernerystelse i Randers Kommune.

Bilag.

Bilag 1. Funktionsbeskrivelse for forløbskoordinator for Hjernerystelse

Forløbskoordinator skal sikre at børn og voksne som oplever senfølger efter hjernerystelse, får hjælp til at navigere imellem de forskellige instanser, aktører og tilbud som er relevante for den enkelte borgeres forløb. Derudover skal koordinatoren bidrage til at styrke den organisatoriske sammenhængskraft i Randers Kommune.

Forløbskoordinatoren har følgende opgaver i organisationen:

- Varetage koordinering af en professionel, sammenhængende og effektiv rehabilitering, som kan medvirke til, at borgeren hurtigst muligt igen er i stand til at mestre eget liv. Koordinatoren skal bidrage til den organisatoriske sammenhængskraft i Randers Kommune indenfor området
- Være forankret i Rehabiliteringsenheden i Sundhed, i tæt samarbejde med hjerneskadekoordinator
- Som målgruppe have borgere med diagnosen hjernerystelse
- Skulle møde borger der hvor de er (behovsvurdering)
- Være støttende, vejledende og have rådgivende samtaler med borger og evt. pårørende
- Koordinere borgerens forløb via kontakten til øvrige samarbejdspartnere
- Sagssparre ex. med jobcenter og egen læge
- Medvirke til at skabe sammenhæng i borgerens rehabiliteringsforløb
- Bidrage til udvikling af samarbejde internt og eksternt (i egen organisation, og på tværs af sektorer)
- Komme med anbefalinger til, hvordan der kan sikres gode og sammenhængende borgerforløb for borgere med hjernerystelse i Randers Kommune

Forløbskoordinator bidrager med følgende borgervendte aktiviteter:

- Afholde råd og vejledningssamtaler med borger og/eller dennes pårørende
- Indkalde til tværfaglige møder og team møder med relevante afdelinger
- Orienter om kommunens tilbud til borgere med senfølger efter hjernerystelse
- Hjælpe med at koordinere rehabiliteringsforløbet
- Tage kontakt til relevante fagpersoner
- Hjælpe med at formidle kontakt til aktivitets- og fritidstilbud
- Rådgive og vejlede i forhold til hverdagen og ændrede livsvilkår
- vejlede borgere i forhold til sygemelding og jobsituation

Henvielse til forløbskoordinator:

Tilbuddet er gratis og kræver ikke en lægehenvielse. Henvielse kan være fra borger selv, pårørende, egen læge, hospital eller via afdeling i Randers Kommune ex. Jobcenter, skole, hjernecenter.

For yderligere information henvises der til hjemmesiden:

<https://www.randers.dk/borger/sundhed-og-sygdom/hjaelp-til-din-sygdom/forloebskoordinator-for-hjernerystelse/>

INDSATSER OG TILBUD TIL BORGERE I RANDERS KOMMUNE MED COMMOTIO ELLER MÉN HERAF

Randers Kommune
Sundhed og ældre
sekretariat
Laksetorvet
8900 Randers

Telefon +45 8915 1515
www.randers.dk

Med udgangspunkt i den tværsektorielle arbejdsgruppe vedr. commotio som forventes at komme med en række anbefalinger til kommunernes arbejde med rehabilitering af borgere med hjernerystelse eller mén efter hjernerystelse, er der i Randers Kommune blevet nedsat en intern arbejdsgruppe. Arbejdsgruppens formål er at samle information om, hvilke indsatser og tilbud der findes i Randers Kommune til gruppen af borgere med hjernerystelse eller mén heraf.

Arbejdsgruppen mødtes d. 9. december 2020 for at drøfte de enkelte afdelingers indsatser og tilbud. Arbejdsgruppen oplever generelt en mangel på tilbud til denne gruppe af borgere. Borgerne har et stort rehabiliteringspotentiale, er ofte unge og har stort potentiale for at komme tilbage i beskæftigelse i forhold til andre grupper af borgere med hjerneskrade. Derfor er der et stort ønske om et nyt tilbud eller indsats til borgerne. En sammenfatning af arbejdsgruppens ønsker er uddybet nederst i dokumentet. Nedenfor ses en oversigt over de indsatser og tilbud som borgere med hjernerystelse kan få i Randers Kommune.

Arbejdsgruppens ønsker til fremtidigt tilbud

Der ses fra arbejdsgruppens side et behov for et specialiseret tilbud til borgere med commotio eller mén heraf.

Arbejdsgruppen har ønsker til, at der sker en tidlig indsats for borgerne. Sygedagpenge skal tænkes ind, da sagsbehandlerne der står for jobafklaringsforløbene oplever, at mange borgere med commotio ikke får nogle tilbud i den periode de er på sygedagpenge og dermed bliver dårligere. Det ønskes i et fremtidigt tilbud, at der er fokus på tidlig opsporing. Jo hurtigere borgerne 'opdages' og får hjælp, jo hurtigere kommer de tilbage til deres normale hverdag igen.

Det foreslås, at et fremadrettet tilbud er en blanding af behandling og psykoedukation. Hjernecenter Randers viser interesse for at bidrage til psykoedukationsdelen.

Der peges desuden på, at en koordinatorfunktion for borgerne vil være meget gavnlig. Der peges samtidig på, at det for en del borgere kan være gavnligt, hvis indsatserne kan køres sideløbende, eksempelvis kan det for nogle borgere være muligt at opstarte et praktikforløb sideløbende med den sundhedsfaglige behandlingsdel. Sagsbehandlerne i jobcenteret oplever ofte, at borgeren rykker hurtigt, hvis der sideløbende med de arbejdsmarkedsrettede indsatser også er andre aktiviteter. Det understreges dog også, at det er meget individuelt.

Et fremtidigt tilbud bør også have fokus på borgerens privatliv og borgerens pårørende: det er vigtigt at se 'det hele menneske'. Det er vigtigt at få klædt pårørende på til at forstå de udfordringer der kan følge med en hjernerystelse.

Det anbefales at kigge ind i det tidligere projekt Aktiv Sygemeldt, som de fleste af arbejdsgruppemedlemmerne har gode erfaringer med.

Bilag 3. Oversigt over indsatser og tilbud som borgere med hjernerystelse i Randers Kommune.

Oversigt over indsatser og tilbud i Randers Kommune til borgere med commotio	
Rehabiliteringsenheden	
Kort beskrivelse af tilbud/indsats	<p>Rehabiliteringsenheden giver behandling. Sundhedsfaglig rehabilitering. Målet med rehabilitering er at borgeren kan mestre deres tidligere hverdag og komme tilbage til tidligere niveau. Der tænkes både på arbejds-, fritids- og hverdagsaktiviteter.</p> <p>Forløbene er ofte lange, min. 4-6 måneder. Ofte kommer borgeren på 'bagkant', hvilket gør behandlingen længerevarende.</p> <p>Forløbene og de påkrævede indsatser er meget forskellige. Der arbejdes især med psykoekation ift. sygdomsforståelse og med mestring, energiforvaltning, accept af situation, ændring af vaner og rutiner. Derudover gradueret fysisk træning.</p> <p>Rehabiliteringsenheden oplever nogle gange, at borgere kommer til dem med en GOP af andre årsager en commotio, men hvor der opstår mistanke om commotio. Herefter sendes borgeren til egen læge/hospital og bliver udredt.</p>
Henvisning eller åbent tilbud	Tilbuddet kræver henvisning med en Genoptræningsplan (GOP).
Ventetid til indsats/tilbud	Maks 7 dage
Antal borgere pr. år	I 2020 ingen borgere direkte henvist med commotio som årsag til GOP.
Kommunikationssamarbejde Midt	
Kort beskrivelse af tilbud/indsats	<p>Borgeren kan efter behov tilbydes konsultation ved både hørekonsulent og synskonsulent.</p> <p>Ved synskonsulenten laves udredning af borgerens jobsituation og der afprøves forskellige hjælpemidler typisk forskellige typer computerskærme, filterbriller mv. Borgers arbejdsplads analyseres og kompenserende strategier drøftes.</p> <p>Ved hørekonsulenten laves ligeledes udredning af borgers jobsituation, hvor forskellige strategier drøftes og relevante hjælpemidler afprøves. F.eks. formstøbte høreværn eller støjreducerende hovedtelefoner.</p> <p>Det opleves, at borgerne ofte får kendskab til Synssamarbejde Midt ved en tilfældighed ellers henvises disse typisk igennem samarbejdspartneren på Jobcentret, handicapkonsulent Dan Sonne Hansen, for Randers Kommune.</p>
Henvisning eller åbent tilbud	Kræver henvisning fra Jobcentret
Ventetid til indsats/tilbud	I de fleste tilfælde ingen ventetid
Antal borgere pr. år	15 borgere fra Randers Kommune i 2020

Jobcenter – jobafklaringsforløb	
Kort beskrivelse af tilbud/indsats	<p>To bestemte sagsbehandlere har sager med borgere med commotio. Borgerne ender hos sagsbehandlerne i et jobafklaringsforløb når deres sygedagpengeperiode er brugt. I sygedagpengeafdelingen er der ikke bestemte sagsbehandlere tilknyttet borgere med commotio.</p> <p>Sagsbehandlerne kan henvise borgerne til tilbud. Dette er dog tilbud, der gælder alle borgere i jobafklaringsforløb og er ikke rettet specifikt mod borgere med commotio. Tilbuddene: CBR praktikforløb "job og udvikling", mestringsforløb på CBR ("stress og depression", "angsthåndtering" og "Kotare"), fysisk træning via Quick Care, mental træning via Quick Care, Tilbud på sundhedscentret ("bassintræning", "kropsbevidsthedstræning", "psykomotorisk sundhedsfremme" og "Natur og bevægelse"), mentor via Silkebjørnen, intern mentor og intern jobkonsulent med henblik på etablering af praktik eller fastholdelse til eget job. Det er sidstnævnte tilbud, der oftest anvendes til borgere med commotio, da de ofte er i job.</p> <p>Sagsbehandlerne oplever at der mangler <i>specifikke</i> tilbud at henvise borgere med commotio til. Der er specifikke forløb til hjerneskadesager, men ingen til commotio. Disse borgere tilbydes de samme tilbud som sygemeldte med fysiske og psykiske problematikker og det er ikke rettet mod commotio. Borgere med commotio har oftest en arbejdsgiver og dermed et stort potentiale for at komme tilbage fra en sygemelding, modsat andre borgere med hjerneskader.</p>
Henvielse eller åbent tilbud	Modtager borgere efter sygedagpengeforløb er afsluttet
Ventetid til indsats/tilbud	Ingen ventetid, men ventetid hos henvisningspartnerne
Antal borgere pr. år	Svingende pr. år. I december 2020 ca. 10 borgere med følger efter commotio
Hjernecenter Randers	
Kort beskrivelse af tilbud/indsats	<p>Tilbuddene i Hjernecentret kan ikke benyttes, hvis borgeren stadig er i jobafklaringsforløb. Hjernecentret laver ikke behandling, men undervisning. Hjernecenter Randers arbejder også med psykisk rehabilitering og den sårbarhed, der kan opstå ved den ofte ændrede livssituation, samt vestibulær træning og vejledning ift. synspåvirkning. Der arbejdes tværfagligt i behandlingen, hvor både fysioterapeut og ergoterapeut arbejder tæt sammen. I det tværfaglige arbejde, arbejdes der også tæt sammen med pårørende, sagsbehandler, jobkonsulenter, uddannelsesinstitutioner mv.</p> <p>Efter borgeren har fået behandlingstilbud og når de er jobafklarede, kan de få et forløb i Hjernecenter Randers. Det er ofte lange forløb, nogle gange 1½ år.</p> <p>Pårørendekurser: Her må pårørende til borgere med hjernerystelse gerne komme.</p>
Henvielse eller åbent tilbud	
Ventetid til indsats/tilbud	

Antal borgere pr. år	
Center for beskæftigelse og rehabilitering (CBR)	
Kort beskrivelse af tilbud/indsats	Tilbuddet består af et 14 dages introforløb sammen med andre og derefter et individuelt forløb. Borgeren tilknyttes en jobkonsulent med det formål at finde en praktikplads til borgeren.
Henvisning eller åbent tilbud	Henvisning fra jobcenter ifm. jobafklaringsforløb
Ventetid til indsats/tilbud	Normalvis op mod et halvt år
Antal borgere pr. år	Nogle stykker om året

Bilag 4. Baggrundskarakteristika på henviste borgere.

Data er trukket fra Randers Kommunes elektroniske omsorgsjournaliseringssystem NEXUS (2., 3., og 4. kvartal i 2022)

Henvisningsskema
hjernerystelse, år.pdf

ⁱ Mugge Pinner, Svend Erik Børgeesen, Rigmor Jensen, Morten Birket-Smith, Anders Gade, Jens Østergaard Riis. Konsensusrapport om commotio cerebri (hjernerystelse). Videnscenter for Hjerneskade; 2003

ⁱⁱ https://www.sst.dk/-/media/Viden/Sundhedsv%C3%A6sen/NKR/Puljefinansierede-NKR/P17-published_guideline_Hjernerystelse.ashx

ⁱⁱⁱ https://www.sundhedsaftalen.rm.dk/api/NewESDHBlock/DownloadFile?agendaPath=%5C%5CRMAPPS0221.onerm.dk%5CCMS01-EXT%5CESDH%20Data%5CRM_Internet%5Cdagsordener%5CSundhedsstyregruppen%202020%5C15-01-2020%5CAaben_dagsorden&appendixId=260362

^{iv} Graff et al. BMJ Open, 2019.